

פרק שלישי

סוכת

מסורת ה"ש"ם
עם הוספות

ל') מילון נה : (ז) מילון
מו : מלה כ, (ג) סנת עה.
קג. קיה : קי. קכ : קלג.
קמג : [קמג לו]. כמאות ו.
ככאות כה, (ד) [סנת
קייג : עירובין לו. קג :],
יומא סד, (א) ביצה
כג, (ז) לעיל עמוד א/
ט) לה : (ט) עין תוס'
בב"ב קעה. ד"ה אלא אי
איתמר, (י) ע"א ד"ה
נקטם, (כ) שבת דף עג :
(עי"ש), (ז) [וע"ע מום'
סנת מל : ל"כ מיחס].

הגהות הב"ח

(ה) תומ' ל"ה מודה וכו'
גנ' נזכר ערלה ה' על
גנ':

תורה א/or השלם
 א) וְלֹקַחֲתָם לִכְמָה בַּיּוֹם
 הַרְאֵשׁוֹן פְּרִי עֵזֶן הַדָּר
 בְּפֶתֶת תְּמִרִים וְעֵנֶף עֵזֶן
 עֵבֶת וּעֲרֵבִי נְחֵל
 וְשִׁמְחַתָּם לִפְנֵי יְהָוָה
 אֱלֹהֵיכֶם שְׁבֻעָת יְמִים:
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה

הגהות וציוונים

- [א] צ"ל רב**י אלעוזר** וכון ל�מן (דק"ס):
- [ב] בדרפור**ר שענביו:**
- [ג] נראה שצ"ל יrokeות:
- [ד] בר"ן כלול**ב, וברש"י** שבריר"ף דדמייא ללולב:
- [ה] קלומר ולא צפצה הגדילה בין ההרים כדלקמן בסמוך (מראה אש):

לעזי רישׁ"

זהלי הענויות סוליות והעלין ילקין.
שהענבים³ שחוזרות. סכל המלחין
אין כס: מיני דהדים ניגזו. סמליהן
אדומות בשחזרות דמיין. לדלו מין
ילוק כוּה וזה סמליתן ולכזיצען
מעט יומל כיון סמליס: דא"ר חנינה.
לענין כס נלה: דם שחזר. גהה
હlös כוּה: לא שלקה. לפיך
טמלו כלהן (לה דף ט). ממטה
למייס נמלין גהה ההלוס והצמל

כו': פשיטה. חמליה נפקליה לה מן
העוזי יט כהן טהרי נהג רחכאל וליה
מזכות דמי יט כהן טהרי לה קליה צס
מיוה עלייה צדמי: אלא בתר דאגדייה.
וחכם עין היל תנה לדולב מסוכת לה
ולבשו לארהלה איזה מוי היינץ

כפין נמי פנני נסוט נון נטה
כפבול מינו מזוס דמי כו נ
למי פקליה צהלי נקלה עלי צס
הו צענה פטולה בצעת הגידתו
ומדמכאל ליה צ"מ דמי מעיקלה לנו
למי כו ונפוצות מינה פלגה לדחיעיה
נון יט דמי חכל מנות הוא אין דמי
נפוצות מה כל לדמי מעיקלה נה המליאן
בב בכוי דמי ולה בוי דמי נה"ר

נלחמה ציוויל ומלחמ"כ נלחמה. כל סנדחא קודס יוו"ט קלי דחויה מעיקלה: כי גלמיין ליעולם בתר דאגדייה וקא סבר אגד הזמנה בעילמא הוזא. אין הגדתו קליימת בס לחיות מל עלייו בס לוֹלֶג פקול לדמות והלכך הפילו דחויה מעיקלה אין כהן עד שיקדס עלייו הייס ועודנו כפכולו לכיוון דמנוח זמן מנוח ולת חי ליה מיקרי דחויה חכלה מקמי וכי לנו רבא היינט היא אונזונטה רוויינט או רבשה

הוועיג אונזען נדר עזען צוּט נס
הנגיד ליה: זדאשחור ענברים אימת. דהילו
ילקוח ^ט לה פסלי: דזהוי מעיקרא חזא.
להה מנטה זמן למוא ולה מזוי וכוה ליה
לפי מעיקלה: אלא דאשחור ביון"ט.
וכלי נלה ציוו"ט ונלה כהצחיםו:
ש"מ כו'. כתמייה: תפשות מיניה כו'.
לודאי דמי מעיקלה עדיף מנלה
ונלה למא צלה נלה למוא מעולס
עד עציו הסתה כו' למתמי ושי
כלךן שכוקדץ עציו ומתחלתו
מחוקל זמן קיה ^ט הצל נלה למוא
ונלה ממנה הו ליה דמי: מתקן
מנא. סיחס פקול ומכתישו: שלקטן.
לענץ הצלו מן האדם על מנת
להוציאנו וארינו מתכוין להכחיםו: זהה
מודדי ר"ש בפסק רישיה ולא ימות.
בוחמל המתוך להז כהמה זו כבנת
וأنז ריבר חמוץ הרינו הרכען צלה

ידל הדר מטרת כמיהה וספסל וככלד צלה
חלוץ כי עזיז נמי חלייך להו מלהיכך
להחי הלאך חיין כהן תיקון כל' דלה
ה תיקון כל' הצען חי נח השי המליחי
ה יותר אגדז. צל נולב ציו"ט הוגדו
צני הלהיכס כהה' כה' קאליס
דמתקת ליש בכ' ה' גוונת: ליענבייה
נת (ד' קיג). לטעינה חצ'ל דלי צנפק
יה' קשר מעלה בעי. כדטעינה לערלען
ניענה קסילסה ר' נ' לעניין צנמת: ופליג
ווגדן כה' גודה צל ילק למ' ה' גוד סוח
עיל' מצוס וה' ה' וגנוו וווקימנה
ונדחת פטוליה. לכיוון לדמאליפה קה'
במושחה. פלרי"ה: ושל בעל. גדי'לה
צמיס כה' מלוי' זמץקין צית האלמץין
אי'תג עלס עס צהוותה. וה' לא פליג
ותני להו מצוס דיז' צכל' ה' מל' מה
פ' פ' לה' צ'יכ' ה' ג' ערבה וערלה
נהלי מיס מ' ו' צ'ו ומיהו צל צעל
לה' צ'פ' פ' צ'רבי מ' מ'. ל' צוון ר' ציס:
ה' ה' צ'ה'

מנומר ופפוא. לדענו סדר כו
מנומר טו"ז נלע"ז: אלא
לי"צ ומכם רין ומתחלטן יר
כו לו וחינו נרלה מנומר

שנים ושלשה מקומות הוין מנומר ופסול אלא
אי אמר כי אמר או שהיו ענביו מרוביין
מעליו פסול אמר רב חסדא דבר זה ^ו ריבינו
הגadol אמרו והמקום יהיה בעזרו אל"ש אלא
ענביו שחורות אבל ענביו יrokeות מיני הדם
ההוא וכשר אמר רב פפא באהומות כשחורות
דמיאן דאר חנינה האי דם ^ו שחור אדום הוא
אללא שלקה: אם מיעטן כשר: דמעטיניהו
אימת אילימה מקמיה דלאגדיה פשיטה אלא
לכתר דלאגדיה דחוי מעיקרא הוא תפשות
מין דחוי מעיקרא לא הוא דחוי לעולם בתער
דאגדיה וקסבר אנד הזמנה בעולם הוא
זהזמנה בעולם לאו כלום הוא: ואין ממעטין
ביו"ט: יהא עבר ולקטן Mai כשר דאשחור
אימת אילימה דאשחור מאטמול דחוי
מעיקרא הוא תפשות מין דחוי מעיקרא
דלאו הוא דחוי אלא לאו דאשחור ביום
טוב נראה ונדרחה הוא שמעט מינה נראה
ונדרחה חוזר ונראה לא לעולם דאשחור
מעיקרא דחוי מעיקרא דלאו הוא דחוי
תפשות מין אבל נראה ונדרחה חוזר
ונראה לא תפשות ת"ר אין ממעטין ביום
טוב משום ר' אליעזר ^ו בר' שמעון אמרו
מעטין והוא קא מתקין מנא ביו"ט אמר רב
אשי ^ו בגון שלקטן לאכילה ור' אליעזר בר'
שמעון סבר לה כאבוה דאמר דבר שאין
מתכוין מותר והוא אבי ורבא אמר תרוייהו
מודה ^ו ר"ש בפסק רישיה ולא ימות הב"ע
דאית ליה הושענא אחורי ת"ר הותר אנדו
ביו"ט אונדו באגודה של יرك ואמאי ^ו לענבה
מיונב הא מני ר' יהודה היא דאמר ^ו עניבה
קשריה מעלייתא היא אי ר' יהודה אנד
מעלייתא בעי hei תנא סבר לה כוותיה
בחדא ופליג עליה בחדא: **מרני** **ו ערבה**
גולה יובשה פסולה חשל אשרה ושל עיר
הנדחת פסולה ^ו נקtmp ראה נפרצוי עליה
והצפפה פסולה כמו יש ונסרו מקטת עליה
ושל בעל כשרה: גמ' ת"ר ^ו ערבי נחל הגדיין
על הנחל דבר אחר ערבי נחל שעלה שעלה
משוק כנחל תניא אידך ערבי נחל אין לי
^ו הרים מנין ת"ל ערבי נחל מכל מקום
אבא

בזהן מהתכוין מוטל כגון שיכה דהפטצל ליה כלות היקור כגון
למה עזיל חלץ כיון לדת מתכוין להכי והפטצל נגילה צ
מודי: לא צריכה דאית ליה חזענאה אחרית. ולת דריש
איך רישיה דהטס היכה נטיית נשמה ממה נפשך וככה לדת
מתכוין להכי אפשר לאי פמייק רישיה ולת ימות
רחשו צמן הכלך כמו טהוגדין הגדות ירך ולת יק-
זה כל קיימת סוג טהינו מושך להתיו עולמית: ואמאי
ליכא דעתיכה לתו קשייה: ר' יהודה היה בו'. במקצת
וורך עליו פונדק מה פסקיה וצלאד צלה יעננו: אי ר' יז-
הלי לתו הגד סוג: האי תנא שבך לך בוזתיה בהדא.
ככה דעתין צלאד קדר גמור שיקזר שני לרחש הגד ו-
וממי נובט טהינו הגד ככל מודו דמאות לתו הגד כדתנית
זולדה. נולדי⁷ לכס המכלה קהי: של אשרא ושל עיר
לטה ועה צלה עגול כדתמלחין לקמן ופמלי לה מקלה
ה: בעל. קליקע טהינה קרייה להזקות לטגי ליה צמיטר
שי יצעל חמול בתולה (ישעה מז) ומתרגםין הלי כמה ד-
שיטה ובדם נהפי נפטיה וכן ערפה וכן המלוג ולת עיר
ה'יך הלה צלאד וענבי מלויבין מעליו לה צייך הלה צלאד
זינטlico הילצע צמי: גמ' ערבוי נחל הגדילות על הנח
aszon. ולת עגול פרט נופפה: ושל חרדים. ערפה כל קרייה

שניהם ושלשה מקומות נמי מתחזוי
לגרמי הדרגה לדחאתן לך
ימה גירסא קטה^ט דכי מפיק הלא
לי נתקוקי לייפכה חס מענו כצל

הוּא מיעוט ענויות הנטהליים והוא
ענקות מהן לדי היה גוונת מקין
זמן גדי חזית הצל היה גלמיין
דליך נימה דמאנמע ליה האמירה
הכל צוה לנוין ענויות היה פ'
חלוקת לנוין חזית:
יעולם בתר דאגין וקסבר אגד
וזמנה בעולם הוא. זו
רمت הקונטאם ולית ספלייס לגלמי
וקבר לוֹצָח אין כרייך הגד והמת"ל כרייך
נד הזמנה צעלמה צוה ונח יתכן כלע
אי כרייך הגד ח"כ מיפקיל מזוז
עורך ונח מן העצוי היה ילפין לוֹצָח

מקורה כלה מליין לעיל (דנ' יט):
תפסות מינה דחווי מעיקרא
לא דחווי דחווי. לעניין
זות דוקה כפליט' לעיל^ו וצעית
נקוט נמי לה היפסיטה כפליט'
וי' לעיל: **מודה** ר"ש בפסק
ישיה ולא ימות. עיקר מילמינו פ' לר'
ליעזר למלחה (צט' קלאג) גדי צבר (ח)
ע"ג טיס טס בהרת יקוץ ות"ת
אוף פלק ספק הכל (כליות דנ' כ:
גדי חותם גחליס צצתה וזווערו
היליקן חמל דמן למחיב סכל לה
ידי ירושה צדכל צהין מתכוין וממן
בענור כל"צ ועל כרמייך פליק רישיה
יה מלמיחיב לרדי ירושה לפמיילתיה
יהו פליק רישיה ליכת הניה היקולה
ונלמה ות"כ לר"צ חמליה פטור וי"ל
אין מתכוין להתרס שיינו להין הום
צעערתס לך פטור לר"צ מזוס
זוי מלחה צהינה קראכה נגופה כמו
יפל גומת ות"י קרא הניה לעפלה
צטול לר' צמעון^ו חע"פ לפליק רישיה
יה וכן קד חלוזן וטאפען ציצליה
אל גדור (צט' דנ' עה). וכן היה דמץני
ביה להית ליה חזענעה יתרה שיינו
צוט דהו הי מלחה צהינה קראכה
וופה וחע"ג להפילו לר"צ פטור חצצ
צטול הכה צלי מזוס מזוה וצפ"ק
נתוצאות (דנ' ו. וט) גדי מקוליה
זוייתה החרכנו וצקונטרכ פילץ
און דמי היה ליה חזענעה המליתי
היא בה היה היה רלי^ו.

ללא ערבו נחל של בעל ושהמת
ממות כמתכוין מסיב ליה וכי המכליין דצ'נ'ג
גכוין לנטות מליז' וארע'ג להיכת נמיין
עוורה לה מימייך חכל היכת דודתי עט'ה
יעיכת ליה לאחסנה ולה דמי השטה לה
בשו' ליה מנה דהה לריך להכני וארע'ג
גורייה צעלמה יכרוך שהגד סביצ' ויח'ה
הקל כל קיימת מהומות מלחותה והוח'ה
יעגב. ובכדי מקיש טפי ומיוקר מלחותה
זונ' קושרו הלה עונטו ר' יהודה הומר
חגיינו הוגוד פסול דגמל מהגודה הוזע
ליה. צלובך להין לריך הגד. סמעין
ופילו רצנן דפלייגי עלייה דר' יהודה
רצנן: **ברתני'** ערבה גזולה זיבשה
זומי מיכחת ציעוריה: צפצפה. מין
זודה סלה על הנחן וצגמלה ילי' דכ'נ'ג
יע'ק ד' ב') צעל ליסנה דמייתצומה כמן
זו צמתני' כל' צבי ותני לוֹבָץ צהפי
חין בחבירו להילו ייני ה'ר ה'כראז לה
గלוומה לה צ'יכת הלה צהתרוג ה'לך
טלה כדלקמן כדכתיב ערבי נצון לטיס

לך א ב ג ד מ"י פ"מ
מכלכות נולג כל' כ
ס מג עזין מד מוער צ"ע
חו"ח קי' מלמו קע"ג :
לה' ה מוטע'עו' חו"ח סי'
תלינו טענין ג:

לז ו מיי' פ"מ מהל' נולך
הה' ה סמג עזין מד
טומך"ע הוו'ם כי תלמיד
סעיף ה':
לז ז מיי' סס סמג סס
טומך"ע הוו'ם כי תלמיד
סעיף ג':
לז ח מיי' סס סמג סס
טומך"ע הוו'ם כי
תלמיד סעיף ג':
לז ט מיי' סס הילכה ו סמג
סס מוער ס"ע הוו'ם כי
הרבינו רביי' ג'

רביינו חננאל

כשר ואי כרבען מאי מצוה לעולם כרבנן וממצוה משום זה אליו ואנווהו: פיסקא או שהיו ענביו. פ"י פירותיו מרובות מעליו פסול ואוקימנא בענביו שחוריות או אדומות מינא אם הי' יrokeות מינא דהדים איןון וכשר. אם מיעתן לאלו הענבים כשר למעטינחו אימת אי מיקמי דלוגדיה פשיטה אלא בתר דאגדייה ש"מ דיחוי מעיקרא אינו דיחוי לעולם בתר דאגדייה ולולב אין צורך אגד ואגד מערב יו"ט הזמנה היא: והזמנה לאו מילתא היא: פיס' אין ממעטין [ביו"ט]. הא עבר ומיעתן כשר ואוקימן' בדאשחור לאלו הענבים מעו"ט וש"מ דיחוי מעיקרו לא הוי דיחוי ולא מוקמינן לה בדאשחור ביו"ט ונראה ונדחה חזר ונראה לא (ח) מיבעיא לנ': ת"ר אין ממעטין ביו"ט ממשם ר' אליעזר ב"ר שמעון אמרו ממעטין כגן שלקטען לאכילה ומשום hei לא אמרין מתקין מנא הוא וסביר ליה כאבוחה דבר דבר שאין מתכוין מותר והוא דעתה ליה הווענא אחורי וαι לא אמרין איערומי קא מערים: תנא הותר אגדו ביו"ט אוגדו כמיין אגודה של ירך. פ"י שוזר ב' קצוט של הוצאה ונוצען בהווענא עצמה כדי שלא יתפרדוו וכן דרך אוגדי ירך ומאמי לא ענייב ליה ענייבה שהיא חצי קשר משום דהאי תנא סבר ליה כוותיה דר' יהודה בחדא דעתיביה קשייה היא ובולוב צרייך אגד פליג עליה: מתני' ערבה גזולה ויבישה פסולה כו'. ת"ר ערבי נחל אין לי אלא ערבי נחל של בעל ושל הרים מנין: ת"ל ערבי מכל מקום:

חשי שלמה על ר'ח
הנני נאכלה לנצח נאכלה קבוץ

